

נדב איל

הנגיף בעיניים אחרות נדב איל

אווירת סוף קורס

בממשלה כמו במגפה: חוששים מהזעם הציבורי ואיש אינו רוצה להישאר באזור מוכה האסון • תור הזהב של המדע: החוקר הישראלי פורץ הדרך שמספק הצצה לעולם שאחרי הקורונה • על סף מלחמה בגבול אוקראינה: הדמוקרטים הגדולים של מזרח אירופה צריכים תוכניות סדורות ויכולת ביצוע ולא נאומים נמלצים

ביץ נאלץ לתת הסברים לראש הממשלה בנט וליאיר לפיד על הפלת חוק מרכזי, וליזום שיחה שהוגדרה "קשה" עם חברת הכנסת הסוררת כדי לוודא שלא תעשה זאת שוב.

צרותיו של שר הבריאות השבוע היו הדגמה בזעיר אנפין למה שקורא בקואליציה בכלל, כי יומיים לאחר מכן הוא פתח את האינטרנט ונט וגילה מאמר בכתרת ראשית של לא אחרת מחברתו לממשלה, שרת החינוך יפעת שאשא-ביטון, שקורא לציבור "להילחם איתי" נגד בידודי ילדים, "כי המלחמה שלנו היא למענם ולמען ההורים". עוד לפני 15 שניות התהילה של שרת החינוך באתר "וואלה", התקיימו במשרד הבריאות, ביוזמת הורוביץ, דיונים קדחתניים על ביטול הבדידות לילדים. זה עניין מתבקש; משום מה התלמידים (והוריהם) הם היחידים שמתבקשים לסבול מהגבלות חריפות במדינה פתוחה לגמרי, עם מספר אשפוזים גובר. אך הנה התברר לשר הבריאות שחברתו לממשלה כותבת מאמרים נגד המדיניות של משרדו, משל הייתה חברה בכירה באופוזיציה. "אולי אני אעסוק בכלגן במערכת החינוך", הוא שאל את אנשיו באירונים, "אולי אכתוב איזה מאמר?"

הנה מה שקורה באמת: אחרי התקציב, הממשלה נאבקת למצוא כיוון, כובר, אירוע שיגדיר אותה. בינתיים, המאורעות סוחפים, ובי ראשם האומיקרון. מספרי החולים הקשים נראים נשלטים עד כה, אין ספק שהמחלה קלה יותר וייתכן שהבוטסטרם וחלוקת התרופה החדשה של פיזר סייעו להפחתת אשפוזים. התחושה בממשלה, ובעצם בצייבור בכלל, היא שתחושת ההירוס של הגלים הקודמים לא תשחזר את עצמה. אווירת סוף קורס, סוף הקורונה, השתלטה על השיחה המקומית, והממשלה נתפסת כמכשול בפני האופטימיות: היא אחראית לבריאות המעיקות ולבידודים. מאזרחות על "צונאמי", עברו השרים לחלוקה מפוזרת ויומיומית של הקלות, חוששים מהזעם הציבורי, נמלטים כל עוד נפשם בם מההגבלות. אחד קורא לחשוב על הילדים, השני בעד ביטול התו הירוק, השלישית כותבת מאמרים אופוזיציוניים בעיתון; אף אחד לא רוצה להישאר באזור מוכה האסון של קורונה, אבל נקודת כושר חדשה למדיניות הממשלה לא נמצאה. כמובן, כל זה מבוסס על ההנחה שעוד רגע התחלואה תתפוגג.

הסריקה והזריקה / פרופ' ליאור זנגי הוא חוקר ישראלי שחי כבר שנים בניו-יורק, מחזיק בתואר יוצא דופן. כחוקר צעיר ובמסגרת הדוקטורט שלו בהרווארד, הוא האדם הראשון שהזריק לבעל חיים מולקולות של mRNA מותאם, אותה טכניקה שהובילה לחיסוני פיזר ומורנה. בשנת 2013 הוא היה ממחברי מאמר פורץ דרך שהמחיש כיצד אפשר לתקן נזק ללב (נניח בעקבות התקף לב). הכותבים האחרים היו המנחים שלו, שהפכו להיות ממייסדי מורנה. יש לו היום מעבדה משלו בניו-יורק, ואין הרבה אנשים בעולם שמבינים טוב ממנו את הטכנולוגיה הזו ואת הפוטנציאל שלה, ויכולים לתת מבט רחב יותר על המגפה – ואולי על העולם שאחריה. "כל משפחה שאנחנו מכירים פה נדבקה באומיקרון", אומר זנגי, "כולל אנחנו. וכמובן שלאומיקרון יש יתרונות – הוא לא אוהב להתרבות בריאות בגלל המוטציות שעבר, ובכלל הוא גם הרבה פחות מסוכן, בפרט לאנשים מחוסנים. עברנו את זה עם הרבה נטפליקס בבית".

שאלתי אותו מה הפתיע אותו בשנתיים האחרונות. "הרבר המ-עניין ביותר הוא עד כמה הכל היה צפוי", הוא משיב. "ידענו שיהיו מוטציות. שזה לא יישאר אותו נגיף. ידענו שזה לא ייעלם בקיץ, וזה ייקח חודשים עד שנים. אבלוציה זה עניין של זמן. האומיקרון ממחיש

השרה והצרה / "ממבוק למבוק", אמר השבוע חבר בכיר בקואליציה כאשר נשאל לשלומו, "מחכים לשמוע מה יקרה עם העסקה. פעם דיון אצל מנדלבלוט, פעם בבית של בן צור". בסופו של עניין, החדשות הרגיעו אותו. ככל שהשבוע התקדם, והסיכוי לחתימה מהירה על עסקת טיעון התפוגג, כך צנח לחץ הדם והדופק של השרים. לא, הממשלה לא הייתה נופלת מיידית עם חתימה על עסקה והסכמה של נתניהו לפרוש מהפוליטיקה. אך החרב הגדולה של ליכוד גדול, תאב שלטון, משוחרר מהקלון ומהמעמסה של ראש הממשלה לשעבר, הייתה מתהפכת מעל קואליציית ה-61.

לפחות שני חברי כנסת בקואליציה הזו אמרו השבוע בשיחות סגורות שאין מה לספור את האצבעות שלהם, אם יו"ר הליכוד הנוכחי מתפטר. יותר ממה שזו הייתה הצהרות כוונות פוליטית, אלה היווים של מרירות ודם רע ההולכים ומתקרשים בקואליציה. ההבדל ניכר בין שרים וחברי כנסת. האחרונים הם החפ"שים, היילים פשוטים של קואליציה מרוטה מהצבעות; בניגוד לחבריהם בממשלה, הכיבודים ויכולת ההשפעה הביצועית מוגבלת. אנדי וורהול חזה שלכל אדם יהיו 15 דקות של תהילה, ובקואליציה הנוכחית מדובר ב-15 שניות של משבר קואליציוני – לכל חבר. כך הקואליציה נמרטת מהקצוות הפוליטיים שלה, בימים ובשמאל. בשבוע שעבר היה זה ח"כ ניר אור-בך מימינה. לעיתים קרובות הצרה מגיעה מרע"מ, והשבוע הייתה זו ח"כ ג'י'דא רינאוויזובי ממרצ, שהחליטה שרגע התהילה שלה יבוא מהצבעה הרפעימית שתפיל את חוק הגיוס במחאה על נטיעות קק"ל בשטחי הברואים בררם.

האירוע הזה הכיך והרתיח את חבריה לסיעה, ובמיוחד את יו"ר מרצ ניצן הורוביץ, מהתומכים הגדולים במיקומה ברשימה לכנסת. הורו-

ד"ר ליאור זנגי. "הכי מעניין כמה הכל היה צפוי"

- לפחות שני חברים בקואליציה אמרו השבוע בשיחות סגורות שאין מה לספור את האצבעות שלהם, אם יו"ר הליכוד הנוכחי מתפטר. יותר ממה שזו הייתה הצהרות כוונות פוליטית, אלה היווים של מרירות ודם רע ההולכים ומתקרשים בקואליציה**

- מבחינתו של פוטין, ומבחינת רוסים רבים, קייב היא סלע קיומה של רוסיה. זה לא רק עניין תרבותי; אוקראינה מסמלת את ריסוק אזור ההשפעה הרוסי, את האטרקטיביות של המערב אל מול הכישלון שהוא רוסיה המודרנית**

גרפיטי

היערכות הכוחות הרוסיים בגבול אוקראינה

לנו שתהיה פה חשיפה נרחבת, וזה לא שיהיה חיי סון ערר שבגללו אנשים יהיו עמירים לגמרי - אלא שמערכת החיסון תכיר את הנגיף". לאור החשיפה הזו, אומר זנגי, "אפשר לקוות שזה יהפוך להיות עור סוג של וירוס. אבל רק בהנחה שהווריאנטים הבאים ישמרו את העניין הזה, שהאומיקרון לא מתפתח היטב בתאי ריאות. אם הוא יהיה הון שישאר השולט, זו תהיה מחלת חורף". התקווה הזו מבטאת מחלוקת בסיסית במחקר היום, בין ביולוגים אברי לוציוניים ואימונולוגים, כמו פרופ' זנגי. אימונולוגים נוטים לאופטימיות; הביולוגים מביטים במספר המוטציות האדיר כתוצאה מהרבה נרחבת בקורינה באוכלוסייה האנושית, ומביעים חששות מזנים חדשים, אולי אלימים יותר, שישבשו את התרחיש החיובי הזה.

הוא עובר היום על טכנולוגיה חדשה שמאפשרת ל-RNA "ללכת לאיבר ספציפי, ולתא ספציפי, ולהיות מתורגם לחלבון רק שם. זאת אומרת שיהיה אפשר ליצור תרופות ללא כל תופעות לוואי. לרוג' מה להזיק את התרופה לווריר, ולאפשר לגוף לייצר תאים או חלבונים שיתקפו גירול סרטני - אבל רק אותו, בניגוד לכימותרפיה. וזה העתיד בעצם".

אתה זוכר את ד"ר מק'קוי מסדרת המדע הבדיוני סטארטרק, שואל זנגי. "היו לו שני רברים. היה לו סורק נייד, והייתה לו זריקה. סריקה כבר יש לנו: MRI, פט סיטי, אקו לב. והדבר השני הוא זריקה שפותרת כל בעיה: מק'קוי היה נותן זריקה פלאית כזו, והלב היה מתרפא, או הכליה. זה אותו רעיון. זריקה דרך הווריד שתוליך את ה-RNA בכמה שכבות טכנולוגיות שמלמדות אותו לפעול רק בתא מסוים. זה לא חיסון, פה זו תרופה".

הוא מבצע בימים אלה ניסויים בתרופה כזו, לריפוי שריר הלב, על חזירים, באלבמה; השלב הבא יהיה בני אדם. אחד המשקיעים הידועים בתחום הביוטק, מיליארדר אמריקאי, הוא פטרון המעבדה של פרופ' זנגי. הוא השקיע עד כה 12 מיליון דולר. הקורונה הייתה חדשה רעות, מכל כיוון כמעט, לעולם; לבריאות, הנפש, הפוליטיקה והכלכלה. אך מי שמחפש אחרי שנתיים זווית חיובית ימצא אותה בתחומי המחקר פורצי דרך שנהנים כעת מקפיצת מדרגה, ובכלל, בהערכה מחודשת למרע - שהיה ונותן הספק המרכזי של תקווה.

במרכז אסיה. במילים אחרות, פוטין רוצה לקבל מחרש את אזור ההשפעה הסובייטי. ואם לא, הרוסים מאיימים באירוע אגרסיבי בנוסח משבר הטילים הקובני ב-1962. מיותר לציין שלמרות די בורי הרבה, רוסיה של פוטין איננה שוות ערך לברית-המועצות העוצמתית של שנות ה-60.

אין טעם לנסות להעריך האם פוטין יורה על פלישה. התשובה נמצאת בין ארזנו הימנית לשמאלית. אך מרתק להרהר בכישלון של האופוזיציות הרמוקרטיות בכל המדינות הללו שנמצאות, ברך כזו או אחרת, תחת השפעה רוסיית. אלכסיי נבלני נמצא בכלא, ולי מרות הכרסום הניכר בפופולריות של פוטין, ההפגנות נגדו דוכאו. בבלארוס האופוזיציה נמחקה באורח מעשי, אחרי גל ארוך של הפגנות אמיצות. את קוחסטן עזבו השבוע הכוחות הרוסיים שהוזמנו למדינה כדי לסייע בדיכוי ההתקוממות הדי-מוקרטית, ומתחולל מסע טיהור במי נגנוני הביטחון, עינויים של ראשי המחאה ושאר המעשים המאפיינים משטר רודני שנתקל בהתנגדות. בכל המקרים הללו, הפגנות הענק לא התרוממו לכדי מהפכה ממש. חשבת על כך כאשר קראתי את ספרה המצוין של קתרין מרידייל "לנין ברכבת" (הוצאת מאגנס). לנין, עוד ולדימיר, היה מנהיגה של סיעה קיצונית ולא פופולרית במיוחד, הבולשביקים, שניחנה בעיקר ביכולת ארגון יוצאת דופן ונכונות נלהבת לאלימות. זו כמובן הייתה מורשתו של לנין, שמצטייר מהספר כקיצוני אמיתי ומפחיד ממש, כזה שסולד ממחוות כבוד בורגניות, מכיבודים ומחנופה מיותרת. ויש עוד משהו: יכולתו להכניס סדר בכאוס, להוביל את תחושת ההתקוממות אל נקודה של שינוי. בנסיעת הרכבת הקצרה ההיא, מרידייל מתארת אנקדוטה ועידה שממחישה אדם שיכול לייצר מהי פכה. הוא מתחיל בנוהלים לחדר שירותים. לנין זעם - זעם היה תו היכר אישי שלו - על הרעש, האוכל, השכרות והשירים הניחרים של חבריו המהפכנים בנסיעת הרכבת ההיסטורית ההיא, דרך גרמניה. הוא כפה עליהם להגביל את העישון לחדר השירותים, ואז גילה שזה גורם לעוד הפרעות וריבים בין מי שרצה לעשות את צרכיו ובין המעשנים. מכוננה של ברית-המועצות הנהיג מיד שיטה של חלוקת כרטיסים עם סימנים שונים, לפי טיב הפעולה בחדר השירותים - עישון, או עשיית צרכים, וקבע תיערוף ברור. כולם צייתו כמוכנ, ולנין לא חש כל פחיתות כבוד לפתור בעיה קטנה בדרך למהפכה הגורלית ביותר מאז המהפכה הצרפתית.

ניצן הורוביץ. שיחה קשה

יש פה לקח, אולי. הרמוקרטיות הגדולים של מזרח אירופה, ובעצם של העולם, אינם זקוקים לאינפלציה של מילים יפות ונאומים נמי לצים; הם צריכים תוכניות סדורות, יכולת לבצע אותן ונחישות של ברזל. כרגע, זה נראה רחוק.

"תחת הוראות מתאימות, ייעשה שימוש ביהודים בעבור עבודה במזרח באורח מהיר כחלק מהפתרון הסופי... ובמהלכה ללא ספק חלק גדול מהם ייעלמו בהתמעטות טבעית. אלה שיוותרו עד הסוף, יקבלו את הטיפול המתאים, שהרי הם בלי ספק אותו חלק העמיד ביותר (פיזית), כי הוא מורכב מברירה טבעית, ועשוי, במקרה שישוחרר, להפוך לתא הרבייה של תחיה יהודית חדשה (ראה ניסיון ההיסטוריה)"

(קטע מפרוטוקול ועידת ואנזה שקיימו הנאצים ושבה נדונו התוכניות לרצוח כל יהודי אירופה, אתמול לפני 80 שנה)

הקרב על קייב / בעצם, ולדימיר פוטין, כמו כל הוולדימירים, קרוי על שמו של ולדימיר הגדול, או סנט ולדימיר. בסוף המאה ה-10 לספירה הצליח הנסיך הגדול לבסס ממלכה גדולה שכונתה "רוס של קייב" או נסיכות קייב, וזו השתרעה על שטחים שנחשבים היום כחלק מרוסיה, בלארוס, אוקראינה, בואכה המדינות הבלטיות. ולדימיר הצליח לסלק ולנצח שבטים יריבים, ממזרח וממערב, המיר את דתו לנצרות אורתודוקסית ובעצם הפך להיות מולירו של העם הרוסי.

מבחינתו של ולדימיר הנוכחי, ומבחינת רוסים רבים, קייב היא סלע קיומה של רוסיה. בלי להבין את הרקע הסנטימנטלי הזה, ובלי לתפוס את הגישה הכללית של פוטין שרואה בנפילת ברית-המור עצות את הקטסטרופה הגדולה בדרונו, קשה להבין מדוע הרוסים מרכזים כוחות צבא ענקיים על גבולות אוקראינה ומאיימים מעשית בכיבוש חלקים נרחבים ממנה. זה לא רק עניין תרבותי; אוקראינה מסמלת את ריסק אזור ההשפעה הרוסי, את האטרקטיביות של המי ערב אל מול הכישלון שהוא רוסיה המורדנת. אוקראינה שימשה כאסם תבואה, כבסיס של תעשייה צבאית, וכמובן - כפתח אל המזרח הקרוב, מאורסה ועד חצי האי קרים, שנמצא כבר תחת כיבוש מוסק' באי. בעמורים אלה מופיעה מפה עם ריכוזי הכוחות של הרוסים, וגם תוכנית פלישה אפשרית.

האמריקאים משוכנעים שפוטין נמצא מרחק ימים ממתן פקודה לכוחותיו לפעול. שר החוץ האמריקאי בלינקן אמר ביום רביעי ש"התקפה רוסיית על אוקראינה יכולה להתרחש בהתראה קצרה ביותר". האמריקאים והמערב בכלל מפעילים לחצים יוצאי דופן על הקרמלין ומוזהרים מסנקציות חסרות תקדים ומבידוד גמור של רוסיה. ברוסית שומעים את האיום, ואת מה שאין בו: העולם לא יפעל צבאית נגד רוסיה אם זו תספח את כל מזרח אוקראינה, ואולי תכבוש את המדינה ממש. היום אמורים להיפגש בלינקן ושר החוץ הרוסי סרגיי לברוב בז'נבה לפגישה מכרעת, הודמנות אחרונה. על הפרק שורה של דרישות רוסיות שמהותן היא נטרול של נאט"ו והמערב בכלל בכל המדינות שהיו חלק מברית-המועצות ומהגוש המזרחי. בחודש שעבר פורסמה הרשימה הזו, שכוללת סילוק של נשק ושל חיילי נאט"ו מכל מדינה שהצטרפה לברית הצבאית החל מ-1997 - וזה כולל את פולין, המדינות הבלטיות וחלקים מה- בלקן. הקרמלין רורש זכות וטו על תרגילים משותפים לנאט"ו ולאוקראינים, אבל בעצם גם בקווקז, כולל גיאורגיה, ובמדינות

ציטומים: קובי קואנקס, אייבי